

Чітке визначення меж території, куди мають увійти 23 земельні ділянки, дасть змогу Національному історико-архітектурному заповіднику «Херсонес Таврійський» номінуватися у каталог об'єктів Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО. Сьогодні Україна представлена в ньому «Софією Київською» (1990), Києво-Печерською лаврою (1990) та історичним центром Львова (1998).

Державна підтримка заповіднику необхідна передусім для того, щоб укріпити узбережжя, вирішити питання охорони й освітлення 42 гектарів території. Вельми важливо також узяти під контроль давні античні сільськогосподарські угіддя, які, крім Севастополя, не збереглися ніде в світі.

Колектив заповідника за підтримки своїх колег із США, Польщі, Великої Британії підготував і відправив до Києва відповідний програмний документ – «Концепцію розвитку Національного заповідника «Херсонес Таврійський» на 2006–2015 роки і створення на його базі археологічного парку «Херсонес Таврійський». Історики, археологи, вчені прагнуть зробити справді щасливим квиток «*a la retour*» Херсонеса до ЮНЕСКО, забезпечивши цьому унікальному об'єкту статус всесвітньої спадщини, якої він гідний по праву.

На центральній площі міста, біля Володимирського собору, на плиті з білого мармуру, прикрашеній карнизом і фронтоном, викарбувано текст, що датується початком III століття до н. е.:

«Присяга громадян Херсонеса»

Клянусь Зевсом, Геєю, Гелиосом, Девою, богами і богинями Олімпійськими і героями, кои владеют городом, областю и укреплениями херсонеситов: я буду единомыслен относительно благосостояния города и граждан и не предаю Херсонеса, ни Керкинитиды, ни Прекрасной Гавани, ни прочих укреплений, ни из остальной области, которою херсонеситы владеют или владели, ничего никому, – ни эллину, ни варвару, но буду охранять для народа херсонеситов; не нарушу демократии и желающему предать или нарушить не дозволю и не утаю вместе с ним, но заявлю демиургам, правящим в городе; буду врагом злоумышляющему и предающему или склоняющему к отпадению Херсонес, или Керкинитиду, или Прекрасную Гавань, или укрепления и область херсонеситов; буду служить демиургом, и членом совета как можно лучше и справедливее для города и граждан; и ΣΑΣΤΗΡΑ народу охраню и не передам на словах ни эллину, ни варвару ничего тайного, что может повредить городу; не дам и не приму дара ко вреду города и сограждан; не замыслю никакого несправедного деяния против кого-либо из граждан не отпавших и никому злоумышляющему не дозволю и не утаю вместе с ним, но заявлю и на суде подаю голос по законам; не вступлю в заговор ни против общины херсонеситов, ни против кого-либо из сограждан, кто не объявлен врагом народу; если же я с кем-либо вступил в заговор или связан какою-либо клятвою или обетом, то нарушившему да будет лучше и мне и моим, а пребывающему – обратное; и если я узнаю какой-либо заговор, существующий или составляющийся, то заявлю демиургам; и хлеба вывозного с равнины не буду продавать и вывозить с равнины в другое место, но только в Херсонес. Зевс, Гея, Гелиос, Дева и боги Олімпійские, пребывающему мне в этом да будет благо и самому и роду и моим, а не пребывающему – зло и самому и роду и моим; да не приносит мне плода ни земля ни море, женщины да не рожают прекрасных детей и да не...»

Переклад з давньогрецької В. ЛАТИШЕВА.

Довідка

За коментарем Е. Соломоник, основні органи управління Херсонеса – Рада і Народні збори. До складу держави входили, крім Херсонеса, Керкінітида (на місці сучасної Євпаторії), «Прекрасна гавань» (нині селище Чорноморське), низка укріплень і земель на західному березі Криму та найближча сільськогосподарська територія (хора) на Гераклейському півострові. Покровитель міста й держави – Богиня Діва. Значення слова ΣΑΣΤΗΡΑ («састер») не з'ясовано.

Даміург (деміург) – політик-високопосадовець.